

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

Základní škola Česká Lípa, Antonína Sovy 1795

Adresa

Antonína Sovy 1795, 470 01 Česká Lípa

Identifikátor školy: 600 074 871

Zřizovatel: Město Česká Lípa, náměstí T. G. Masaryka 1, 470 01 Česká Lípa

Školský úřad Česká Lípa, Havlíčkova 443, 470 01 Česká Lípa

Termín konání orientační inspekce: 10. - 13. duben 2000

Čj.	084 285/00-5083
Signatura	oh1ct105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Česká Lípa, ulice Antonína Sovy je plně organizovaná městská základní škola s právní subjektivitou. Jedná se o sídlištní školu, která se nachází na okraji zástavby panelových domů. Ve školním roce 1999/2000 je ve škole 18 tříd se 428 žáky. Součástí školy je školní družina se třemi odděleními a 70 zapsanými žáky a školní jídelna.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci inspekční činnosti byla dílčím způsobem sledována výuka českého jazyka, matematiky a tělesné výchovy na prvním i druhém stupni, výuka přírodovědy na prvním stupni, výuka fyziky, chemie a přírodopisu na druhém stupni a výuka občanské výchovy ve všech ročních druhého stupně.

Výuka v 1. - 5. ročníku probíhá podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20, v 6. - 9. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

Časová dotace sledovaných předmětů souhlasila s učebními plány zvolených vzdělávacích programů.

Rozvrh hodin byl vzhledem ke sledovaným předmětům sestaven dobře, respektoval didaktické zásady a psychohygienické potřeby žáků.

Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování a o žácích šetřených v pedagogicko-psychologické poradně.

Třídy jsou prostorově vyhovující, psychohygienické zásady jsou respektovány. Vybavení žákovským školním nábytkem zčásti výškově nevyhovuje žákům vyšších ročníků. Estetická úroveň tříd na 1. stupni je ve srovnání s 2. stupněm více podnětná.

Český jazyk - 1. stupeň

Časová dotace předmětu je v souladu s učebním plánem. Ve sledovaných hodinách odpovídaly výukové cíle učebním osnovám, byly reálné a konvenovaly aktuálnímu stavu třídy. Kontinuita výuky mezi ročníky je zajištěna činností metodického sdružení a spoluprací vyučujících při tvorbě tematických plánů. Učitelky jsou zástupkyně ředitele školy pro první stupeň informovány o žácích se specifickými poruchami učení a chování.

Všechny vyučující mají odbornou i pedagogickou způsobilost.

Výuka probíhá v tradičně uspořádaných učebnách, jejichž estetická a informační úroveň je závislá na invenci třídních učitelek. Ve výzdobě tříd je ve vyváženém poměru využíváno žákovských prací a nástěnných přehledů vztahujících se k probírané látce. Škola je vybavena staršími pomůckami a jejich obměna závisí na ekonomických možnostech školy. Širší využívání didaktické techniky nebylo ve výuce zaznamenáno. Jedna vyučovací hodina probíhala v počítačové učebně, učitelka využila výukového programu pro opakování již probrané látky, způsob práce žáků ukazoval zbytečnost v práci s počítačem. Fond učebnic včetně pracovních sešitů vyhovuje potřebám a průběžně se inovuje s cílem tvořit ucelené řady.

Výuka byla připravená, navazovala na předcházející učivo, i když po dobu inspekce učitelky volily ve všech případech opakování a procvičování učiva. V rámci převažujících tradičních metod práce byly hodiny promyšlené, dobře strukturované, měly jasné cíle a obsah. Společným

znakem hodin byl frontální způsob výuky se střídáním činností, které žáky v mezích možností aktivizovaly (práce s učebnicí, s pracovním sešitem, samostatná práce, řízený rozhovor učitelů a žáků, hlasité čtení, pohybové rozcvičky atd.). S různou mírou úspěšnosti se učitelky snažily aplikovat zásadu názornosti a oživit vyučování zařazováním didaktických her. Částečná rezignace na uplatňování kooperativních technik učení s sebou nese poněkud stereotypní model výuky. Učitelky uplatňovaly mezipředmětové souvislosti a občas kladly důraz na praktické využití znalostí a dovedností žáků. Patrná byla snaha využívat názorných pomůcek. Ve věcné a odborné správnosti výuky nebyly shledány nedostatky. V některých případech upadala během hodiny pozornost a aktivita dětí. Žáci se specifickými poruchami učení byli ve výuce zohledňováni.

V průběhu výuky učitelky využívaly vstupní a průběžné motivace, i když se s postupem času stávala stereotypní. Ověřovaly si až na výjimky pochopení učiva, ale jejich otázky nebyly vždy zaměřeny na pochopení vztahů a aplikaci učiva. Pokud bylo prováděno hodnocení žáků, bylo většinou pozitivní. Na nižší úrovni je podpora sebehodnocení a sebereflexe žáků, málo se využívá metody práce s chybou. Ve většině závěrečných částí hodin byli žáci pochváleni.

Rozvoj komunikativních dovedností žáků je na nižší úrovni vzhledem k jednotné volbě frontálních vyučovacích metod. Komunikační rovina vyučující - žák je díky vstřícnosti, klidu a trpělivosti většiny učitelek otevřená, založená na vzájemné důvěře.

Kvalita výuky českého jazyka na 1. stupni měla velmi dobrou úroveň.

Český jazyk - 2. stupeň

Časová dotace předmětu odpovídá vzdělávacímu programu. Předložené tematické plány jsou formálním zápisem vyučovacích celků, které rámcově vychází ze vzdělávacího programu a nepostihují předepsané učivo v celé šíři. Bez ohledu na vykazovanou činnost předmětové komise jsou jednotlivými učiteli vytvářeny izolovaně, bez koordinace mezi souběžnými třídami a zajištění kontinuity výuky v jednotlivých ročnících druhého stupně.

Český jazyk je vyučován třemi vyučujícími, dvě z nich mají úplnou odbornou a pedagogickou způsobilost, vyučující v jedné ze šestých tříd je bez odborné a pedagogické způsobilosti a praxe na tomto typu a stupni školy, což se ve spojení s formální činností předmětové komise a nezajištěním odborné a metodické pomoci výrazně projevilo v kvalitě výuky.

Kmenové učebny mají základní vybavení, nábytek většinou starší. Ve srovnání s prvním stupněm je úprava a výzdoba tříd druhého stupně méně podnětná. Učební pomůcky jsou starší, ve sledovaných hodinách nebyly využívány. Funkční audiovizuální technika je kromě kabinetů umístěna v jedné odborné pracovně a v době inspekce byla využita. Fond učebnic je dostatečný, průběžně se inovuje s cílem vytvářet jednotné řady.

Ve zhlédnutých hodinách převládalo frontální vyučování spojené s opakovacím prodlouženým výkladem, problémovými, k danému ročníku nenáročnými otázkami, praktickou aplikací probrané látky a procvičováním. Kromě čtení textu převládal verbální projev učitele, ani interpretace literárního díla nevytvořila prostor pro výraznou aktivitu žáků a rozvoj komunikativních dovedností. Převažuje řízená činnost, prostor pro aktivní učení byl vytvářen jen okrajově, vyučování není individualizované, na druhé straně nejsou užívány ani skupinové aktivity. V osmém ročníku se výrazně projevila zkušenost vyučující. V literární výchově vedla žáky k výstižnému a jazykově správnému vyjadřování, podporovala vyjadřování vlastních názorů žáků, vhodně a nenásilně jak při výkladu, tak při opakování zařazovala probírané učivo do systému a mezipředmětových a společenských souvislostí. U vyučujícího v šestém ročníku převažovaly výrazné nedostatky: verbalismus, absolutní převaha činnosti učitele, jejichž

důsledkem byla naprostá pasivita žáků, didaktické a odborné nezvládnutí učiva, nevyužití učebnice ani jiných materiálů ke konkretizaci učiva. Metodické chyby (tlumení nebo nevyužití spontánní žakovské aktivity, nevhodné a neefektivní formy opakování a zkoušení, absence shrnujících závěrů a zařazování jevů do systému) lze přičíst minimální pedagogické zkušenosti a praxi.

Intenzita úvodní i průběžné motivace byla ve sledovaných hodinách rozdílná, závisela na volbě a efektivním uplatnění didaktických metod, schopnosti zaujmout daným tématem i na komunikativních dovednostech jednotlivých učitelů. Méně bylo využíváno hodnocení jako organického motivačního prvku. Hodnocení žáků se omezuje na obecné výroky adresované celé třídě. Podle záznamů v žakovských knížkách mají učitelé dostatek podkladů pro klasifikace. Konkrétné klasifikace při individuálním zkoušení byla jen výjimečně vysvětlena a zdůvodněna.

Vzhledem k jednotné volbě frontálních vyučovacích metod je rozvoj komunikativních dovedností na nižší úrovni. Rovina vyučující - žák je díky vstřícnosti, klidu a trpělivosti většiny vyučujících otevřená, založená na vzájemné důvěře. Úroveň písemných zápisů v žakovských sešitech a četnost kontroly je velmi nerovnoměrná a je v rozporu s proklamovanými úkoly předmětové komise.

Kvalita výuky českého jazyka na 2. stupni měla dobrou úroveň.

Matematika - 1. stupeň

Předností školy je vysoká odborná a pedagogická způsobilost učitelů na 1. stupni.

Třídy jsou pro matematiku opatřeny vhodnými pomůckami, nástěnnými tabulemi, zpravidla i počítadly a číselnými osami. Při vyučování se využívá učebnic, pracovních sešitů, namnožených textů a obrázků.

Hospitované hodiny byly vzorně připravené. Vzorně byly připraveny i úlohy na tabulích, kartičkách, opravené žakovské sešity a domácí úkoly. Učitelky zařazovaly příklady na opakování numerických dovedností, řešily s žáky slovní úlohy, názorně prováděly rozbor řešení náročnějších úloh. Diferencovaně podle schopností žáků zadávaly úkoly pro samostatnou práci. Ne vždy se dařilo formulovat úkoly pro žáky stručně tak, aby se pro ně stávalo samozřejmostí vyjadřovat se celými větami.

Kvalita výuky matematiky na 1. stupni měla velmi dobrou úroveň.

Matematika a cvičení z matematiky - 2. stupeň

Časová dotace předmětu odpovídá učebnímu plánu zvoleného vzdělávacího programu. Předložené tematické plány pro matematiku v osmém ročníku nevycházely z reálné situace ve sledovaných třídách v návaznosti na splnění učiva v předcházejícím školním roce. Tím došlo oproti plánovanému časovému rozvržení učiva ke zpoždění přibližně o dva měsíce.

Cvičení z matematiky je zařazeno jako volitelný předmět, ve kterém jsou však povinně zařazeni všichni žáci bez možnosti vlastního výběru. Výuka je obsahově pojata jako doplnění a procvičení učiva z hodin matematiky a ne jako její nadstavba.

Matematika a cvičení z matematiky jako volitelný předmět jsou vyučovány třemi vyučujícími, z nichž dvě mají úplnou odbornou a pedagogickou způsobilost.

Výuka probíhala v kmenových třídách vybavených většinou starším žakovským nábytkem, který ve vyšších ročnících zčásti výškově nevyhovoval. Fond učebnic je dostatečný, průběžně

je doplňován. V hodinách je využíváno i pracovních sešitů a vlastních namnožených materiálů. Všechny zhlédnuté hodiny byly dobře připravené, ve většině byl stanoven cíl a obsah. Probírané učivo bylo podáváno srozumitelně a věcně správně, bylo dbáno na přesnost matematického vyjadřování. Vyučující k žákům přistupovali individuálně. Převážně uplatňovali frontální způsob výuky se střídáním činností, minimálně využívali diferenciaci a prvků problémového vyučování, zčásti bylo využito práce s chybou. V úvodu hodin zařazovali počtářské chvilky a opakování probraného učiva. Hodnocení žáků bylo pozitivní. Při výuce geometrie bylo dbáno na vytváření správných návyků a na pečlivost při rýsování. Hodiny postrádaly závěrečné shrnutí a zhodnocení.

Ve sledovaných hodinách převažovala komunikace založená na vzájemné důvěře a pozitivních vztazích. Žáci se chovali slušně a ukázněně.

Kvalita výuky matematiky na 2. stupni měla dobrou úroveň.

Přírodověda a přírodopis

V době inspekční návštěvy byly navštíveny dvě hodiny přírodovědy a pět hodin přírodopisu. Plánování a příprava výuky jednotlivých hodin odpovídaly časovému rozvržení učiva a tematickým plánům (kopírujícím témata v učebnicích - bez dalšího rozvolnění). Záznamy v třídních knihách nenaznačovaly obsahovou duplicitu učební látky. Žádný z vyučujících přírodopisu nemá v tematickém plánu zařazený a také neuskutečňuje doporučené hodiny laboratorních prací.

Obě hodiny přírodovědy a všech pět hodin přírodopisu bylo odučeno učiteli s plnou pedagogickou i odbornou způsobilostí. Vyučování probíhalo v kmenových třídách.

Hodiny přírodovědy byly velmi dobře připravené. Navazovaly na předcházející učivo, výukové cíle byly vhodné a přiměřené zkušenostem žáků. Měly bohatý obsah a byly dynamické. Učitelky využívaly zkušeností žáků, knižních publikací, obrazového materiálu a seznámily žáky s elektrotechnickými stavebnicemi. Při výkladu nové látky kombinovaly slovně názorné metody, využívaly práce s učebnicí a se žáky vyvozovaly jednoduché závěry. Při opakování a procvičování zařazovaly skupinové metody práce.

Navštívené hodiny přírodopisu byly pracovní, založené na klasickém pojetí vyučovací hodiny. Organizace hodin, formy a metody práce měly především frontální charakter, žáci dostávali všeobecně malý prostor pro vlastní aktivní činnost. Nefunkční bylo pokládání otázek několika větami a často jednoslovné doplňování a zdůvodňování odpovědí. Rozdílná byla v hodinách i nápaditost využití možných dostupných prostředků, schopnost reagovat na vzniklou situaci, dát žákům do života skutečně potřebné praktické poznatky (poznávání rostlin a živočichů, srovnávání a porovnávání živé i neživé přírodniny, pozorování změn v přírodě a porozumění jejich zákonitostem). Jako hlavní nedostatek se jeví podceňování používání učebních pomůcek. Kladem je příprava věnovaná zájemcům o školní kolo a okresní kolo přírodopisné olympiády. Tradice a dobré výsledky žáků motivují i další zájemce o tuto soutěž.

Vybavení kabinetu přírodopisu pomůckami je dobré a umožňuje plnění vzdělávacího programu.

Kvalita výuky přírodovědy měla velmi dobrou úroveň, kvalita výuky přírodopisu dobrou úroveň.

Chemie

Chemii ve škole učí dvě učitelky s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Vyučování probíhalo v dobře vybavené a vhodně uspořádané odborné učebně.

Hospitované hodiny chemie byly vzorně připravené, probírané učivo odpovídalo učebním osnovám. Učitelky k opakování i výkladu používaly názorných pomůcek, při pokusech dbaly na dodržování bezpečnosti práce. Žáci učivo zvládali, v hodinách byli spravedlivě hodnoceni. Byly oceňovány jejich znalosti i jejich aktivita.

Laboratorní práce z chemie se realizují během školního roku v zájmových kroužcích laboratorních prací z chemie.

Kvalita výuky chemie měla velmi dobrou úroveň.

Fyzika

Fyziku ve škole vyučuje zkušený, plně kvalifikovaný učitel fyziky. Pro vyučování v 6. až 9. ročníku má zpracovány tematické plány, které však jsou formálním rozdělením látky učebních osnov bez ohledu na počty přidělených týdenních hodin v jednotlivých třídách a reálné časové možnosti během školního roku. Tyto plány jsou sestaveny neúčelně a nejsou plněny.

Vyučuje se v dobře vybavené odborné učebně, která vytváří poutavé pracovní prostředí pro vyučování tomuto předmětu.

V hospitovaných hodinách bylo zařazeno opakování, žáci psali a opravovali písemnou čtvrtletní práci. V opakovací hodině učitel frontálně kladl otázky, interpretoval učivo na dobře připravených a funkčních pomůckách. Celohodinové písemné čtvrtletní práce měl pro žáky připravené na namnožených arších. Texty obsahovaly vybrané základní učivo z osnov, otázky byly dobře formulované.

Témata laboratorních cvičení jsou uvedena v tematickém plánu, v průběhu školního roku nebyla realizována. Jejich provedení bylo odloženo na konec školního roku.

Kvalita výuky fyziky i přes závažné nedostatky v plánování měla dobrou úroveň.

Občanská výchova

Časové dotace předmětu jsou v souladu s učebním plánem. Předmět je ve všech ročnících vyučován třídními učiteli, z nichž ani jeden nemá pro výuku předmětu odbornou způsobilost. Předmětová komise, v níž se sdružují vyučující českého a německého jazyka, dějepisu, rodinné výchovy a občanské výchovy, neplní koordinační funkci. Tematické plánování jednotlivých učitelů je izolované, chybí koordinace mezi souběžnými třídami a zajištění kontinuity výuky v jednotlivých ročnících druhého stupně. Selhává kontrola ze strany vedení školy. Tematické plány jsou naprosto formální, nerespektují časové možnosti dané počtem hodin, vychází více z používaných učebnic, které vertikálně i horizontálně nevytváří jednotnou řadu. Vzdělávací program není respektován, z tematických celků jsou nahodile a nerovnoměrně vybírány náměty pro jednotlivé hodiny. Jak vyplývá ze zápisů v třídních knihách, předmět není vyučován v posloupnosti, návaznosti a úplnosti.

Výuka probíhá v kmenových třídách, ve všech sledovaných hodinách nebylo využito specifických učebních pomůcek ani dalších doplňující literatury či pomocných textů, i když jejich zařazení by bylo účelné.

Vyučující ve všech sledovaných hodinách volili aktuální náměty z rozšiřujícího učiva, nebo obsahem hodiny byla prezentace na škole realizovaného peer programu, kdy veškerou činnost až na úvodní vstup prováděla skupina vybraných žáků z vyšších ročníků. Všechny sledované hodiny postrádaly jasnou a propracovanou stavbu. Činnost vyučujících byla didakticky neobratná a málo efektivní. Výkladové části hodin nebo průběžné komentáře vyučujících měly

více povahu monologu učitele bez větší odezvy žáků, zadání úkolů bylo nenáročné, otázky byly kladeny až sugestivně a předjímaly několikáslovné žakovské odpovědi. Ať při skupinové práci či při prezentaci peer programu chyběl shrnující a hodnotící závěr, prostor pro diskusi, vyjádření názorů či prožitků žáků. Kvalitu výuky více ovlivnily osobnostní dispozice, míra invence a schopnost komunikace jednotlivých vyučujících.

Výuka občanské výchovy měla ještě vyhovující úroveň.

Tělesná výchova

Škola má dvě dobře vybavené tělocvičny, v areálu školy velké travnaté hřiště s 200 metrovým běžeckým oválem, doskočištěm pro skok daleký, nepoužívaným vržištěm (nutná oprava povrchu kruhu) a hřištěm s betonovým povrchem na odbíjenou a vybíjenou. Vybavení nářadím a náčiním je na dobré úrovni. Materiálně-technické a psychohygienické podmínky pro výuku tělesné výchovy odpovídají nadprůměrným nárokům na kvalitu školní tělesné výchovy.

Výuka byla sledována u tří odborně i pedagogicky způsobilých vyučujících. Všechny tři zhlédnuté hodiny byly velmi dobře připravené, navazovaly na předcházející a odpovídaly plánu rozvržení učiva do konce školního roku. Hodina na 1. stupni byla hodinou kondiční v tělocvičně, byla pestrá, náročná a plně efektivní, její struktura odpovídala věku a schopnostem žáků. Organizační pokyny byly jasné, srozumitelné a umožňovaly hladký průběh vyučování.

Výuka tělesné výchovy dívek na 2. stupni byla zaměřena na přípravu na vytrvalostní běh. Po úvodní a průpravné části žákyně střídaly podle potřeby běh s chůzí po dobu 12 minut. Následovalo hodnocení, několikaminutová hra a na závěr krátká vybíjená. Hodina byla efektivně využita, její průběh odpovídal věku a možnostem žákyň. Zhlédnutá hodina tělesné výchovy chlapců na 2. stupni probíhala na hřišti i v tělocvičně. Průpravná cvičení byla obohacena o cviky posilovací. V hlavní části věnované akrobacii (kotouly - různé alternativy) prokazovali žáci dobré výsledky a uvědomělou kázeň. Hodina nepostrádala pestrost a náročnost, svým zaměřením odpovídala možnostem žáků. Velkým kladem bylo zapojení vyučujících v hodině (se žáky běhá, cvičí, názorně předvádí ukázky určeného i opakujícího pohybu nebo dovednosti).

Motivace žáků ve všech sledovaných hodinách byla vysoká a vedená snahou po individuálním zlepšení. Interakce i komunikace mezi učiteli a žáky byla na velmi dobré úrovni.

Výuka tělesné výchovy měla velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita výuky na prvním stupni byla na základě provedených hospitací celkově hodnocena velmi dobře, na druhém stupni jsou značné rozdíly v hodnocení jednotlivých předmětů.

Celkově byla kvalita vzdělávání sledovaných předmětů ve škole na dobré úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy má zpracovaný dokument „Koncepční záměry a úkoly v období 1999 - 2001 na ZŠ Ant. Sovy, Česká Lípa“. Hlavní záměry, s kterými ředitel přistupoval k tvorbě koncepce školy byly udržovat její naplněnost a zabránit odlivu žáků do okolních škol, vytvářet ve škole přátelskou atmosféru a atmosféru spolupráce mezi žáky a učiteli a přispívat ke smysluplnému naplňování volného času dětí. Stanovené cíle jsou reálné, v materiálně-technické oblasti se odvíjejí od finančních možností školy a zřizovatele. Priority jsou stanoveny.

Pro školní rok 1999 - 2000 byl vypracován dokument „Hlavní zaměření ZŠ Ant. Sovy, Česká Lípa ve vzdělávací a výchovné činnosti na školní rok 1999 - 2000“, který mj. vymezuje nejdůležitější úkoly a prostředky k jejich plnění. Není však stanoven harmonogram plnění jednotlivých úkolů a odpovědnost.

Při celkovém plánování vychází ředitel z analýzy podmínek školy v předcházejícím období i z analýzy současného stavu v oblasti výchovně-vzdělávacího procesu, organizace školy, personalistiky, ekonomiky a materiálního vybavení. Provedený rozbor reálně postihuje situaci ve škole. S koncepcí i s plány byli pracovníci školy a rada rodičů seznámeni. Jejich podíl na tvorbě je minimální.

Ve škole se ve školním roce 1999/2000 vyučuje ve třídách 1. - 5. ročníku podle vzdělávacího programu Obecná škola schváleného MŠMT ČR pod čj. 12 035/97-20 a ve třídách 6. - 9. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola schváleného MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2. Vedení školy vyžaduje časově členěné tematické plány učiva jednotlivých předmětů. Toto plánování má však na základě provedených hospitací u části sledovaných předmětů formální význam, nevychází z reálné situace, tematické plány nejsou dodržovány a plněny.

V době konání orientační inspekce nebyla ve všech třídách osmého a devátého ročníku dodržena týdenní hodinová dotace povinných předmětů, závazně stanovená učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Týdenní dotace povinných předmětů byla krácena o jednu vyučovací hodinu. Tím bylo ve všech třídách osmého a devátého ročníku vyučováno 29 vyučovacích hodin týdně oproti stanoveným 30 hodinám týdenní dotace povinných předmětů. Nebyl tak dodržen § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, v platném znění.

Nabídka volitelných předmětů je omezená a žákům není umožněn výběr. Škola jim však nabízí možnost výběru z řady zájmových kroužků rukodělně, výtvarně, tělovýchovně a naukově orientovaných včetně informatiky a přístupu na internet.

Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou vypracovány konkrétní individuální vzdělávací plány.

Plánování je na dobré úrovni.

Organizování

Organizační struktura je stanovena. V čele stojí ředitel školy, který byl do funkce jmenován na základě výsledků konkurzního řízení s účinností od 1. července 1999. Řediteli přímo podléhá zástupkyně, učitelé, školník a vedoucí školní jídelny. Kompetence jednotlivých pracovníků jsou vymezeny, jejich rozložení mezi členy vedení je však nerovnoměrné. Pracovní náplň

jednotlivých zaměstnanců jsou písemně stanoveny. Organizační struktura umožňuje řízení školy.

Jako poradní orgány jsou zřízeny pedagogická rada a metodické orgány. Pedagogická rada se schází dle plánu na čtyřech pravidelných jednáních. Předmětové komise jsou z hlediska tvorby tematických plánů nefunkční, neplní v tomto směru koordinační funkci.

Život školy se řídí řádem školy, který obsahuje práva žáků i rodičů a povinnosti žáka pro chování a docházku do školy. Školní řád neřeší postup při zajišťování dozoru o poledních přestávkách.

Vnitřní směrnice pro hodnocení a klasifikaci žáka jsou teoreticky velmi dobře propracované, nejsou však učiteli vždy reálně uplatňovány. Směrnice nebyla aktualizována dle informace k vyplňování vysvědčení na základních školách čj. 33 992/99-22 z 7. 12. 1999.

Škola vede osobní data o pracovnících i žácích. Důvěrné informace, údaje a materiály jsou zabezpečeny proti zneužití.

Ředitel školy má promyšlený a funkční informační systém. Aktuální informace, informace ředitelství školy, školského úřadu popř. dalších institucí jsou zveřejňovány na nástěnkách před ředitelnu. Školské dokumenty, informace, vnitřní směrnice a základní dokumentace školy jsou přehledně zakládány v pořadačích volně přístupných všem pracovníkům. Informace pro žáky jsou předávány třídními učiteli, zástupci žakovské rady, školním rozhlasem a jsou zveřejňovány na nástěnkách. Vnější informační systém se opírá o průběžná sdělení zákonným zástupcům pomocí notýsků nebo žakovských knížek a o pravidelné konání třídních schůzek. O zhoršené klasifikaci a o udělení výchovného opatření jsou rodiče informováni písemně, v případě potřeby jsou pozváni k osobnímu jednání. Rovněž mají možnost si individuálně dojednat schůzku s vyučujícími včetně ředitele.

Škola pravidelně odebírá Věstník MŠMT ČR, odborné a metodické časopisy, nakupuje odbornou literaturu.

Ředitel školy se pravidelně schází se zástupci rady rodičů a žakovské rady, ve které pracují děti od čtvrtého ročníku.

Širší veřejnosti se škola prezentuje svými úspěchy v místním tisku.

Začátek vyučování, stanovené maximální počty vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících v jednom sledu a v jednom dni, délka vyučovacích hodin a délka přestávek odpovídají vyhláše MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, v platném znění.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 byla zpracována předcházejícím ředitelem školy. Postihuje všechny oblasti a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Výroční zpráva byla projednána a schválena na poradě pracovníků školy.

Organizování je na dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení a motivování lidí je založeno na dohodnutých pravidlech. Vzhledem k tomu, že ředitel školy je ve funkci od 1. července 1999, je tento systém postupně dotvářen a zčásti pozměňován. Řídící pracovníci školy jsou se svými podřízenými v denním kontaktu, reagují na vzniklé situace a operativně je řeší. Dílčí rezervy jsou ve vedení pedagogických pracovníků k využívání širší škály vyučovacích metod a postupů i k používání pomůcek a didaktické techniky.

Na 1. stupni je plně využívána odborná a pedagogická způsobilost vyučujících. Vzhledem ke složení pedagogického sboru je na 2. stupni část hodin odučena bez odborné popř.

i pedagogické způsobilosti. Vzhledem k náročnosti výuky při přechodu na druhý stupeň, kdy je nutno u žáků vytvářet nové pracovní návyky, je problematické přidělení výuky českého jazyka v šestém ročníku v letošním školním roce nekvalifikovanému učiteli bez dostatečné praxe. Metodická pomoc uvádějícího učitele a předmětové komise v uvedeném případě neplnily účinně svou funkci.

Vedení školy umožňuje všem pedagogickým pracovníkům účast na vzdělávacích akcích. Pracovníci školy jsou motivováni ke zvyšování a rozšiřování své kvalifikace.

Kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků a kritéria pro hodnocení práce třídního učitele jsou stanovena a všem známa. Hodnocení učitelů je zatím prováděno při rozboru hospitací. Osobní ohodnocení vychází z plnění daných kritérií a finančních možností školy.

Ukazatelem sebehodnocení práce a činnosti školy za školní rok 1998/99 je výroční zpráva.

Vedení a motivování pracovníků je na dobré úrovni.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen systém vnitřní kontroly celého zařízení. Kontrolní činnost je na základě stanovených kompetencí rozdělena mezi ředitele, zástupkyni ředitele, hospodářku, výchovnou poradkyni, školníka a vedoucí školní jídelny. Vychází z plánu kontrolní činnosti pro školní rok 1999/2000, ve kterém je stanoveno zaměření a odpovědnost.

Plán hospitační činnosti pro školní rok 1999/2000 je zpracován samostatně, jsou v něm stanoveny cíle hospitační činnosti a zaměření hospitací v jednotlivých měsících. Část uváděných úkolů není předmětem hospitační činnosti. K termínu konání orientační inspekce bylo provedeno 25 hospitací ředitelem školy a 19 hospitací vykonala zástupkyně ředitele. Z hospitací jsou zpracovávány jednotné zápisy. Zjištěné problémy jsou s jednotlivými pracovníky projednávány, obecné závěry jsou prezentovány na poradách pedagogických pracovníků.

Hospodaření školy kontroluje a čerpání rozpočtu sleduje ředitel a hospodářka. Celkovou kontrolu hospodaření provádí školský úřad a zřizovatel.

Pravidelné kontroly provozu zařízení provádí ředitel a školník. Zjištěné nedostatky průběžně zaznamenávají všichni pracovníci do sešitu závad.

Při inspekční činnosti bylo zjištěno, že kontrolní mechanismy výchovně-vzdělávací mají formální charakter. Kontrola systému plánování vzdělávací činnosti je nedostatečná, nebyla postižena nereálnost tematických plánů v občanské výchově a fyzice a formálnost plánů v českém jazyce a matematice. Kontrola a hospitační činnost nekvalifikovaného vyučujícího českého jazyka neplnila svou úlohu.

Inspekci kontrolovaná povinná dokumentace podle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol, v platném znění je vedena ve stanoveném rozsahu a na předepsaných tiskopisech. V kontrolovaných třídních knihách, třídních výkazech a katalogových listech (vždy náhodně vybraných sedm z každé třídy) byly zjištěny administrativní nedostatky. Závady, forma a způsob vedení byly s ředitelem školy projednány. Nebyl však dodržen § 3 odst. 2 zákona č. 68/1990 Sb., o užívání státního znaku, státní vlajky a ostatních státních symbolů České republiky, v platném znění a § 2 odst. 3 a 4 zákona č. 3/1992 Sb., o státních symbolech České republiky, v platném znění tím, že vysvědčení vystavená pro školní rok 1999/2000 (1. pololetí), třídní knihy a třídní výkazy jsou opatřeny otiskem kulatého razítka školy s malým státním znakem, jehož užívání bylo časově omezeno podle § 1 a § 2 nařízení vlády č. 175/1993 Sb., kterým se stanoví přechodná opatření

pro postupné nahrazení státních znaků České republiky nebo České a Slovenské federativní republiky novým státním znakem České republiky. Na vysvědčeních žáků 1. - 5. ročníku vystavených ve školním roce 1999/2000 bylo uvedeno u vzdělávacího programu Obecná škola čj. 24 283/95-25. Tím nebyl dodržen odst. 1 Informace MŠMT ČR o schválení vzdělávacích programů čj. 16 669/97-20, který stanoví, že v pedagogické dokumentaci bude při uvádění vzdělávacího programu Obecná škola zapsáno čj. 12 035/97-20.

V letošním školním roce zvažuje vedení školy využít v devátých třídách testů Kalibro. Výsledků chce využít k porovnání úrovně vzdělávání žáků školy.

Kontrolní mechanismy jsou na ještě vyhovující úrovni.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení je na průměrné úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace podle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol, v platném znění (rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 124-2/99-1 ze dne 24. 9. 1999, třídní knihy hospitovaných tříd, třídní výkazy a katalogové listy, školní řád, rozvrh hodin, zápisy z pedagogických rad, kniha úrazů, protokoly o komisionálních zkouškách ve školním roce 1998/99),
- vysvědčení žáků školy - 1. pololetí školního roku 1999/2000,
- učební plán ZŠ Česká Lípa, ul. A. Sovy - školní rok 1999/2000,
- zřizovací listina ze dne 13. 10. 1994 včetně dodatku č. 1 ze dne 23. 11. 1994 a dodatku č. 2 ze dne 8. 11. 1995,
- statut základní školy s právní subjektivitou ze dne 13. 10. 1994,
- podkladová a inspekční dokumentace základní školy Česká Lípa, ul. Antonína Sovy,
- časový rozpis doby trvání vyučovacích hodin a přestávek,
- dotazník pro ředitele školy před inspekcí,
- výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/99,
- koncepční záměry a úkoly v období 1999-2001 ZŠ Antonína Sovy, Česká Lípa,
- hlavní zaměření ZŠ Antonína Sovy, Česká Lípa ve vzdělávací a výchovné činnosti ve školním roce 1999-2000,
- roční plán na školní rok 1999/2000,
- plán činnosti vedení školy ve školním roce 1999-2000,
- plán kontrolní činnosti ZŠ Antonína Sovy, Česká Lípa pro školní rok 1999-2000,
- plán hospitační činnosti - školní rok 1999/2000,
- tematické plány učiva jednotlivých předmětů dle ročníků a učebního plánu,
- organizační řád ZŠ v České Lípě, ul. Antonína Sovy ze dne 1. 1. 1995,
- organizační schéma školy,

- vnitřní platový předpis ZŠ A. Sovy, Česká Lípa platný od 1. 2. 2000 včetně přílohy č. 1 - příplatky za vedení a přílohy č. 2 - kritéria pro přiznávání osobního příplatku a mimořádné odměny školským zaměstnancům z limitu školy,
- vnitřní směrnice pro pracovní-právní a ekonomické zajištění LVVZ platná od 1. 1. 2000,
- vnitřní směrnice pro hodnocení a klasifikaci žáka ZŠ Antonína Sovy, Česká Lípa,
- minimální program protidrogové prevence ZŠ A. Sovy, Česká Lípa,
- individuální vzdělávací programy pro integrované žáky ve školním roce 1999/2000,
- kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků,
- kritéria pro hodnocení práce třídního učitele,
- hospitační záznamy ředitele školy ve školním roce 1999/2000,
- orientačně vybrané písemné práce, sešity, pracovní listy a žákovské knížky žáků hospitovaných tříd.

ZÁVĚR

Podmínky výuky

Škola má pro výchovně-vzdělávací činnost žáků velmi dobré materiálně-technické, psychohygienické a prostorové podmínky. Prostředí školy je udržováno v čistotě a v pořádku, po stránce estetické působí dobrým dojmem.

Většina vyučujících má požadovanou pedagogickou a odbornou způsobilost. Učitelky na 1. stupni jsou plně kvalifikované. Výuka některým předmětům na 2. stupni je zčásti zajištěna vyučujícími s pedagogickou způsobilostí, minimálně hodin je odučeno nekvalifikovaně.

Podmínky pro výuku jsou na velmi dobré úrovni.

Hodnocení vzdělání

Kvalita vyučování sledovaných předmětů byla na základě provedených hospitací hodnocena na 1. stupni na velmi dobré úrovni, na 2. stupni na dobré úrovni. Sledované hodiny byly ve většině případů dobře připravené a promyšlené, dílčí rezervy se projevovaly v organizaci, metodách a formách práce. Závažné nedostatky byly zjištěny ve výuce občanské výchovy. V hospitovaných třídách převládala příjemná a přátelská atmosféra.

Učební plán nebyl dodržen ve třídách osmého a devátého ročníku. Nabídka volitelných předmětů je malá. Škola se více orientuje na zájmovou činnost žáků, která je vzhledem k možnostem a podmínkám školy pestrá.

Kvalita vzdělávání byla na dobré úrovni.

Hodnocení řízení

Plánování, organizace výchovně-vzdělávacího procesu a provozu školy, systém vedení a motivování pracovníků a kontrolní mechanismy mají stanovená pravidla, která umožňují řízení školy. Rezervy jsou v oblasti kontroly výchovně-vzdělávacího procesu a částečně v jeho organizování.

Při orientační inspekci nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Řízení školy je na dobré úrovni.

Celkové hodnocení

Celkově je škola na průměrné úrovni.

Doporučení

- Motivovat pedagogické pracovníky k využívání širší škály vyučovacích metod a postupů, nepreferovat ve výuce frontální způsob práce, ve vyučovacích hodinách více využívat dostupné pomůcky a didaktickou techniku.
- Zkvalitnit výuku občanské výchovy tak, aby byly plněny učební osnovy a stanovené specifické cíle předmětu v celém předepsaném rozsahu.
- V hodinách fyziky, chemie a přírodopisu zařazovat v průběhu školního roku doporučené laboratorní práce v návaznosti na probírané tematické celky.
- Upravit tematické plány tak, aby byla zajištěna jejich reálnost, koordinace mezi paralelními třídami a kontinuita výuky v jednotlivých ročnících druhého stupně.
- Rozšířit nabídku volitelných předmětů pro žáky sedmého až devátého ročníku a umožnit jim výběr podle vlastního zájmu.
- Zkvalitnit kontrolní a hospitační činnost výchovně-vzdělávacího procesu, zpětně ovlivňovat úroveň výuky.
- Při přidělování úvazků v maximální míře využívat odborné způsobilosti vyučujících, zohledňovat náročnost výuky při přechodu na druhý stupeň.
- Do školního řádu zapracovat postup školy při zajišťování dozoru o poledních přestávkách.
- Motivovat pedagogické pracovníky ke zvyšování a rozšiřování odborné a pedagogické způsobilosti.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jan Vrabec	v. r.
Členové týmu	Ing. Zdeněk Rakušan	v. r.
	Mgr. Josef Šalda	v. r.

Mgr. Luděk Tesarčík

v. r.

V Liberci dne 29. května 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. 6. 2000

Razítko

Ředitel školy

Podpis

PaedDr. Petr Bergman

v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-06-29	084 360/00-5083
Zřizovatel	2000-06-29	084 361/00-5083

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacního protokolu ČŠI	Text
—	—	Připomínky nebyly doručeny